

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

КАТЕДРА БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ, НАУЧНА ИНФОРМАЦИЯ И КУЛТУРНА ПОЛИТИКА

КОНСПЕКТ

за приеман изпит на докторанти

по

професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки
(Книгознание, библиотекознание и библиография - информационни ресурси)

1. Типове и видове информационни ресурси. Информационен ресурс и издание. Библиографско оформление на традиционни и електронни издания. Стандарти за библиографско оформление на издания.
2. Каталогизация на информационните ресурси. Принципи на каталогизацията. Изисквания за функционалност на записите. Контрол на точките за достъп – видове, принципи, приложение. Идентификатори.
3. Формална обработка (библиографско описание) на информационните ресурси. Стандарти и формати за описание на информационни ресурси.
4. Семантична обработка на информационните ресурси – цел, класификации, функции, процеси. Езици за представяне на съдържанието на информационните ресурси. Видове. Характеристики. Понятиен апарат.
5. Предметизация на информационните ресурси. Предметизационни системи.
6. Класификация на информационните ресурси. Класификационни системи.
7. Координатно индексирание на информационните ресурси. Език на ключовите думи, език на дескрипторите.
8. Електронна библиотека. Определения, видове, структура. Стандарти, стандартизация, съвместимост.
9. Метаданни. Видове, схеми и стандарти. Приложение.
10. Концептуални модели за организация на информацията.

Литература:

Аврамова, Мария. Езиците за тематично търсене в електронните каталози на българските библиотеки. В: *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“*. Философски факултет. Книга Докторанти, 2018, Т. 2 за 2017, с. 421-433. ISSN (print):2534-935X

Аврамова, Мария. Лингвистични средства за представяне семантиката на документите и търсене в български електронни библиотеки. В: *Перспективи за културните институции на паметта – библиотеки, музеи, архиви в дигиталната ера*. Международна

видеоконференция. Сборник с доклади. София-Орел, 10 – 11 май 2018 г., 2019, с. 11-19. ISBN:978-954-07-4596-1

Аврамова, Мария, Свързани данни в електронните библиотеки В: *Музеи, библиотеки, архиви как центрове на съвременни изследователски изследвания: Сб. материалов IX Международных музейных чтений „Современные проблемы музеологии“ (15-16 мая 2019 г., ОГИК)*, 2019, № 7, с. 70-23. ISBN:978-5-905436-34-5.

Аврамова, Мария, Миланова, Милена. Концептуалният модел за функционалност на библиографските данни IFLA LRM средство за осигуряване на интеграционни процеси в библиотеки, музеи и архиви. В: *Културната памет във времето и пространството: Сб., посветен на 65-годишен юбилей на проф. д.изк.н. Симеон Недков*. София: издателство: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2018, с. 857-870. ISBN 978-954-07-4426-1

Аврамова, Мария. Електронната библиотека - средство за интегриране на ресурси. Референтен модел на електронната библиотека - DELOS DLRM. В: *Библиотеката - проекция във времето - практики, комуникации, ефективност*. Шумен: РБ Стилян Чилингиров, 2017, с. 53-66. ISBN 978-954-2936-28-2

БДС 17254-91 Библиографско описание. Аналитично описание на съставни части от публикации в книжни материали. София, 1992. 40 с.

БДС ISO 2497-2017 Информация и документация. Библиографски данни в книгите. София: БИС, 2017.

БДС ISO 1086:2002 Информация и документация. Заглавни листове на книги. София: БИС, 2002.

БДС ISO 6357:2004 Информация и документация. Заглавия на гърба на книги и други издания. София: БИС, 2004.

БДС 14569:1988 Информация и документация. Библиографски данни в периодичните издания. София: Комитет по качество, 1988.

БДС 16754:1988 Информация и документация. Издания информационни. Основни видове, структура и оформяне. София: Комитет по качество, 1988.

БДС 11942-90 Информация и документация. Издания и аудио-визуални материали. Основни видове. Термини и определения. София: Комитет по качество, 1990.

Българска книга. Енциклопедия. София, 2004

Вълканова, Веселина. *Дизайна на книгата*. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2014.

Горман, Майкъл. *Нашите непреходни ценности*. София, 2006. 264 с.

Димитрова, Антоанета. Метаданни или без какво не може една дигитална библиотека. В: *Globalization and the Management of Information Resources [online]: International Conference. Sofia, 2008*. Sofia, 2010, с. 321-328 Достъпно от: <https://research.uni-sofia.bg/bitstream/10506/455/1/SOFIA2008.pdf>>

Дипчикова, Александра, Янакиева, Татяна. Библиографският контрол и дигитализацията на културно-историческото наследство. В: *Библиотека*, 2007, № 1, с. 5-15

Дипчикова, Александра. Международни правила за каталогизация – необходимост, проблеми и перспективи. В: *Библиотека*, XVII, 2010, N 5, с. 79-88

Дипчикова, Александра. Функционални изисквания към библиографските записи : Коментар върху целите, понятията и препоръките на ИФЛА. В: *Библиотека*, 2003, № 4-5, с. 25 – 29.

- ИФЛА.** Изложение на международните принципи на каталогизацията. 2009 [онлайн]
Достъпно от: http://www.ifla.org/files/cataloguing/icp/icp_2009-bg.pdf
- ИФЛА.** Функционални изисквания към библиографските записи [онлайн]. Концептуален модел. 2009. Достъпно от: http://www.lib.bg/publish/IFLA/ifla_frbr_2009.pdf
- ИФЛА.** Функционални изисквания към нормативните записи [онлайн]. Концептуален модел. 2009. Достъпно от: http://www.lib.bg/publish/IFLA/ifla_frad_2009.pdf
- Карачоджукова, Надя.** „Да“ или „не“ на стандартизацията на библиографското описание в електронните каталози на библиотеките. Каталогизация на книги и периодика. // Библиотечни дискурси. София, 2006, с. 62-75
- Карачоджукова, Надя.** Приложение на комуникативния формат UNIMARC в системата COBISS. В: *Библиотека*, 2013, № 5, с. 62-68
- Карачоджукова, Надя.** Проблеми при конверсията на бази данни от български автоматизирани системи в системата COBISS. В: *Пътят към книгата и информацията. Юбил. сборник, посветен на 65-год. на Татяна Янакиева*. София, 2009, с. 253-261
- Карачоджукова, Надя.** Споделената каталогизация – нов организационен модел за България. В: *Потребностите на информационното общество и библиотеките: хармония или конфликт?* [онлайн]. *XXI Нац. науч. конф. на ББИА, 2011*. Достъпно от: <http://www.lib.bg/konferencii1/nk2011/prezentacii/nkarachodzhukova.ppt>
- Миланова, Милена.** Идентификатори на имена. В: *През призмата на информационната наука: Сборник, посветен на 70-годишния юбилей на доц. д-р Нина Шуманова*. София: Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 2016, с. 106-114. ISBN 978-954-07-4164-2.
- Миланова, Милена, Аврамова, Мария.** Информационната култура в създаването на библиотечни информационни ресурси. В: *Годишник на Софийския университет „Св. Климент Охридски“*. *Философски факултет. Книга Библиотечно-информационни науки*, 2017, Т. 9, 2019, с. 153-164. ISSN (print):1313-4256.
- Миланова, Милена.** Каталогизацията в дигиталната епоха. В: *Годишник на Софийски университет Св. Климент Охридски* [онлайн]. *Философски факултет. Книга Библиотечно-информационни науки*, т. 6, 2014, с. 23-32. URI: <https://research.uni-sofia.bg/handle/123456789/1216>
- Миланова, Милена.** Мета-данни - характеристики. В: *Библиотека*, 2007, № 2, с. 42-50
- Миланова, Милена, Цокева, Весела.** Промени в машинночетимите формати за библиографски записи, повлияни от измененията в стандартите и правилата за каталогизация. В: *Литература... Наука... Библиография: Сб., посветен на 70-год. Юбил. на доц. д-р Татяна Янакиева*. София: Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2014, с. 51-68.
- Миланова, М. М.** FRBRизация на електронните каталози в българските библиотеки. В: *Музеи, библиотеки и архиви как центрове на съвременни изследвания. Сборник на материалите на IX Международните музейни четения „Современни проблеми на музеологията“*. Выпуск 7, Орел, 15-16 май 2019 г. Орел: Орловский гос. ин-т культуры, 2019, с. 125-130. ISBN:978-5-905436-34-5.
- НАБИС** Национална академична библиотечно-информационна система [онлайн]. Достъпно от: http://www.nalis.bg/?set_language=bg
- Проект COBISS.Net** [онлайн]. Втори етап. Подкрепа на знанието и межкултурния диалог. Достъпно от: www.nationallibrary.bg/project_cobiss.html
- Ръководство за UNIMARC** [онлайн], 2002 Достъпно от: <http://www.lib.bg/prevodi/unimarc/index.html>
- Тотоманова, Антоането, Стефанова, Радослава.** Библиотеките, националната библиография и мрежовите ресурси – предизвикателства, проблеми, практики В: *ББИА*

онлайн [онлайн], II, 2012, № 4, с. 4–18. Достъпно от:

http://www.lib.bg/publish/broeve/2012/BBIA_online_4_2012.pdf

Тотоманова, Антоанета, Стефанова, Радослава. Каталогизиране на електронните ресурси в системата на националната библиография. В: *ББИА онлайн* [онлайн], II, 2012, № 6, с. 4–10. Достъпно от: http://www.lib.bg/publish/broeve/2012/BBIA_online_6_2012.pdf

Тотоманова, Антоанета. *Книгата и нейното „лице“*. София: Народна библ. „Св. св. Кирил и Методий”, 2008.

Тотоманова, Антоанета, Стефанова, Радослава. Мрежовите ресурси и предизвикателствата пред националната библиография и българските библиотеки В: *ББИА онлайн* [онлайн], II, 2012, № 3, с. 3–9. Достъпно от: http://www.lib.bg/publish/broeve/2012/BBIA_online_5_2012.pdf

Тотоманова, Антоанета. Структура и достъп до българската текуща национална библиография в контекста на системата COBISS. В: *Globalization and the Management of Information Resources: International Conference* [онлайн]. Sofia, 2008. Sofia, 2010, с. 110–118. Достъпно от: <https://research.uni-sofia.bg/bitstream/10506/455/1/SOFIA2008.pdf>

Чавдаров, Станко. *Теория и методи на научната информация: Обработване, търсене, разпространяване*. София: Наука и изкуство, 1984.

Яврукова, Биляна. Формат MARC 21. В: *Библиотека*, 2003, № 1-2, с. 15-19

Янакиева, Татяна. Автор в библиографския запис. Аналитично библиографско описание. В: *Българска книга*. София, 2004, с. 19–30

Янакиева, Татяна. ISBD – международен стандарт за библиографско описание: Консолидирано издание. В: *ББИА онлайн* [онлайн], II, 2012, № 2, с. 74–78. Достъпно от: http://www.lib.bg/publish/broeve/2012/BBIA_online_2_2012.pdf

Dublin Core Metadata Initiative [online]. Available from: <http://dublincore.org/>>

ISBD Международен стандарт за библиографско описание. Консолидирано издание. София, 2012 Достъпно и на http://www.lib.bg/publish/IFLA/IFLA_ISBD.pdf

MARC21 LITE: Формат за машинночетими библиографски записи. София, 2005.

MARC Standards [online]. Available from: <http://www.loc.gov/marc/>

MARC in XML [online]. Available from: <http://www.loc.gov/marc/marcxml.html>

Caplan, Priscilla. *Metadata Fundamentals for All Librarians*. Chicago, 2003

Classification and Ontology. Formal Approaches and Access to Knowledge. Proc. Of the International UDC Seminar 2011, 19-20 Sept., The Hague, Wurzburg, 2011

Duval, Erik, Hodgins, Wayne, Sutton, Stuart, Weibel, Stuart. Metadata Principles and Practicalities. In: *D-Lib Magazine* [online], Vol. 8, 2002, № 4. Available from&: <http://webdoc.sub.gwdg.de/edoc/aw/d-lib/dlib/april02/weibel/04weibel.html>

Gredly, E., Hopkinson, A. *Exchanging bibliographic data: MARC and other international formats*. London, 1990. 330 p.

NISO. *Understanding Metadata* [online]. Bethesda, 2004. Available from: <http://www.niso.org/standards/resources/UnderstandingMetadata.pdf>

Structural Metadata Dictionary for LC Digitized Material Version 1.03 [online]. Available from: <http://memory.loc.gov/ammem/techdocs/repository/gengloss.html#metadata>

UNIMARC Core Activity (UCA) [online]. Available from: <http://www.ifla.org/en/unimarc>